

МІЖНАРОДНА НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ

РАДЯНСЬКЕ «Я» І
РАДЯНСЬКЕ «МИ»
МІЖ ІДЕОЛОГІЄЮ І
РЕАЛЬНОСТЮ

КИЇВ

НАУКМА

24-26 ЧЕРВНЯ 2021

**Національний університет
«Києво-Могилянська академія»
Канадський інститут
Українських студій
Історичний веб-портал Historians.in.ua**

Міжнародна наукова конференція

**Радянське «я» і радянське «ми»
між ідеологією і реальністю**

Програма

Київ, НаУКМА, 24–26 червня 2021 р.

**National University of Kyiv-Mohyla
Academy
Canadian Institute of Ukrainian Studies
Historians.in.ua**

International Conference

***Soviet 'I' and Soviet 'We'
Between Ideology and Reality***

Program

Kyiv, NaUKMA, June 24–26, 2021

***Організаційний комітет /
Organizational Committee***

*Наталія Шликта / Natalia Shlikhta
(голова / Head of the Committee)*

Оксана Клименко / Oksana Klymenko

Володимир Маслійчук / Volodymyr Masliychuk

Тетяна Бородіна / Tetiana Borodina

*Олександр Подденежний / Oleksandr
Poddenezhnyi*

Конференція відбувається в онлайн форматі за фінансової підтримки Канадського інституту українських студій та технічної підтримки Центру електронної освіти НаУКМА / Conference is held virtually thanks to the financial support of Canadian Institute of Ukrainian Studies and technical support of E-Learning Center at NaUKMA

Регламент:

доповідь на пленарній секції – 20 хв

доповідь – 15 хв

виступ дискусанта(ки) – 10 хв

24 червня

13:00 – 14:45 Пленарна секція

Модераторка: *Оксана Клименко* (НаУКМА)

Наталя Шліхта (НаУКМА), *Оксана Клименко* (НаУКМА). Вітальне слово від організаторів конференції

Ольга Коляструк (Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського). Голос «я» у радянському повсякденні: від вільного звучання до відлуння «ми»

Якуб Садовський (Ягеллонський університет). Стратегії конструювання тоталітарної ідентичності в культурах сталінської моделі

Ігор Кулик (Галузевий державний архів Українського інституту національної пам'яті). Яким постане Архів національної пам'яті: особливості реконструкції архіву минулого заради майбутнього

Ольга Іващенко (Інститут соціології НАН України). Від плану до ринку: homo sovieticus vs homo economicus

15:00 – 17:00 Паралельні секції

***Секція 1. Суспільство і культура
1920-х – 1930-х рр.***

Модератор і дискусант: *Роман Любавський* (Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна)

Віталій Огієнко (УІНП). «Робила – та й заробила»: травма Голодомору та упокорення роботою як чинник становлення стаханівського руху в Україні

Олег Бажан (Інститут історії НАН України/НаУКМА). Удаваний та реальний портрет чекіста у добу Великого терору

Роман Горбик (Седертернський університет) «Дайош змагання Венери з Марсом!»: Божевілля як політичний дискурс в Радянській Україні 1920-х рр.

Мейгіл Фаулер (Університет Стетсона). Від Березоля до ПрикВО—Нові підходи до дослідження історії радянського театру

Секція 2. Жінка «радянська» й «не-радянська», 1920-ті – 1980-ті рр.

Модераторка і дискутантка: *Оксана Кісь* (Інститут народознавства НАН України)

Марина Вороніна (Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди). «Контракт працюючої матері»: міф чи реальність в УСРР 1920-х – 1930-х рр.

Олена Донець (Інституту книгознавства Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського). Від «жінки нової по-радянськи» до «жінки радянської»: гендерні аспекти візуалізації жінки в українському плакаті 1920-х – 1930-х рр. (на матеріалах зібрання українського друкованого плаката ХХ ст. з фондів НБУВ)

Ольга Лабур (НТУУ КПІ імені Ігоря Сікорського). «Легітимовані» революціонерки: «більшовицька героїка» в жіночих мемуарах 1960-х рр. в Україні

Надія Белякова (Інститут загальної історії РАН). The Phenomenon of Women Religious Activism in the Soviet Union, 1960s – early 1980s: between Soviet Gender Project and Secular Dissident Movement

25 червня

10:00 – 12:00 Паралельні секції

Секція 3. Автор і текст: від експериментальних 1920-х рр. до травматичних 2010-х рр.

Модератор і дискусіант: *Ростислав Семків* (НаУКМА)

Ганна Протасова (Університет Вікторії). The Concept of Groupness and Identity Formation in Soviet Ukrainian Non-Fiction during and after World War II

Анастасія Канівець (Музей театрального, музичного та кіномистецтва України / НаУКМА). «Я» героя українського радянського революційного фільму: індивідуальність персонажа як ідеологічна схема

Оксана Пухонська (Національний університет «Острозька академія»). Посттоталітарна травма як конструкт культурної свідомості літературного героя (від 1990-х – до сьогодні)

Секція 4. Радянське місто і міський простір

Модераторка і дискусантка: *Світлана Шліпченко* (Інститут філософії НАН України)

Роман Любавський (Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна). Соціалістичні містечка «Новий Харків» та «Шостий виселок» у другій половині ХХ – на початку ХХІ ст.: образи, простори, пам'ять

Софія Дяк (Центр міської історії Центрально-Східної Європи). Випробування місцем: експертність та архітектурне середовище у повоєнному радянському місті

Ірина Деревчук (Львівський національний університет імені Івана Франка). Радянські «місця пам'яті» крізь призму дитячих спогадів (на прикладі м. Яворів Львівської обл.)

Ольга Мартинюк (НТУУ КПІ імені Ігоря Сікорського / Університет Базеля). Велосипедна мобільність у Радянському Союзі: підходи до вивчення

12:15 – 14:00 Паралельні секції

Секція 5. Радянська політична релігія та обрядовість

Модераторка і дискусантка: *Ірина Склокіна* (Центр міської історії Центрально-Східної Європи)

Тетяна Євсеева (Інститут історії України НАН України). «Фауст» vs «М(м)айстер: політичний, літературний та

квазірелігійний дискурси повсякдення періоду другого «комуністичного штурму» (1928–1938)

Марта Студенна-Скруква (Університет імені Адама Міцкевича в Познані). *The Soviet Rituality of Late Socialism: Ideology, Aesthetics, and Structuring of the Life Cycle*

Євген Рачков (Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна). «Бути сонцю над нашим містом»: святкові традиції Харкова в пізньорадянський час

Секція 6. Нації, національні ідентичності, «національне питання» після Другої світової війни

Модератор і дискусант: *Олег Бажан* (Інститут історії України НАН України/НаУКМА)

Діана Думітру (Державний університет Молдови імені Йона Крянге). *Learning about Jewish Destruction from “Pravda,” 1945–1953*

Мартін-Олександр Кислий (ЦПЄС імені Єжи Ґедройця). Повернення кримських татар на батьківщину в умовах заборони як прояв опору радянській владі

Алла Коваленко (Одеський національний університет імені І. І. Мечникова). Проблема гендеру в українській дисидентській публіцистиці (на прикладі публіцистики Ніни Строкатої та Надії Світличної)

15:00-17:00 Паралельні секції

Секція 7. Механізми та інструментарій виховання «нової людини»

Модераторка і дискусантка: *Ірина Раманова* (Європейський гуманітарний університет)

Метью Полі (Університет штату Мічиган). A Reveille to the Collective: Young Pioneers and Ukrainization, 1925-1934

Нані Гогохія (Луганський національний університет імені Тараса Шевченка). Мілітаризація дискурсу дитини в УРСР, 1929-1939 рр.

Оксана Годованська (Національний університет «Львівська політехніка» / Інститут народознавства НАН України). Страх як дієвий елемент радянської соціальної інженерії у вчительському повсякденні (на основі автобіографічних наративів)

Юрій Каганов (Запорізький національний університет). Українське радіо і конструювання «радянської людини» (1953-1991)

Секція 8. Радянське крізь призму популярної культури

Модераторка і дискусантка: *Ольга Коляструк* (Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського)

Катерина Єремеева (Український державний університет залізничного транспорту). Між уявним та

реальним: радянське в сприйнятті українських націонал-комуністів Канади

Марина Столяр (Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка). Постоталітарні практики розіграшу в радянській сміховій культурі 1960 – 1970-х рр.

Богдан Шумилович (Центр міської історії Центрально-Східної Європи). У боротьбі за серця: радянська ідеологічна війна та українська популярна культура на початку 1980-х рр.

Антон Лягуша (Національний університет біоресурсів і природокористування України). Радянська суб'єктність в історичних межах

26 червня

12:00 – 14:00 Паралельні секції

***Секція 9. Між пристосуванням і протестом:
віряни й духовенство в радянській державі***

Модераторка і дискусійниця: *Надія Белякова* (Інститут загальної історії РАН)

Ірина Раманова (Європейський гуманітарний університет). Лепельские молчальницы: противостояние верующих и властей в БССР в 1930-е годы

Катерина Будз (незалежна дослідниця). Конструювання радянського «я» як стратегія

виживання: греко-католицьке духовенство в умовах ліквідації Церкви у повоєнній Галичині

Валерія Єлагіна (Дослідницька лабораторія «Соціологія релігії» Православного Свято-Тихонівського гуманітарного університету). Практики избегання государства в Советском Союзе 1950-х – начале 1960-х гг. (на материалах следственного дела Анастасии Ильиничны Криковой)

Наталья Шліхта (НаУКМА). Чи потрібен радянській державі «радянський священник»: про дилему державної політики щодо РПЦ, 1940-ті – 1960-ті рр.

Секція 10. Формування «правильної» ідентичності й пам'яті: до питання про успіх радянського проекту

Модератор і дискусант: *Якуб Садовський* (Ягеллонський університет)

Оксана Клименко (НаУКМА). Конструювання радянського «я» на прикладі кампанії з написання історії Дніпрогесу (1930-ті рр.)

Станіслав Туміс (Карлів університет). Clash of Soviet and Ukrainian Identities after WWII as a Source of Today Interpretations of Ukrainian Nationalism: Examples of Propagandist Materials Related to the Activities of Banderivets

Дмитро Чорний (Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна). Радянська людина в Україні: інструменти та методи конструювання специфічної історичної пам'яті мешканців міст

Оксана Кожем'якіна (Черкаський державний технологічний університет). Філософія (не)довіри в радянській ідеології

14:15-15:45 Паралельні секції

Секція 11. Візуалізація радянського

Модераторка і дискусантка: *Катерина Кобченко* (Центр українознавства філософського факультету КНУ імені Тараса Шевченка)

Ірина Склокіна (Центр міської історії Центрально-Східної Європи). Культура vs індустрія: професійні фотографи у моно містах Донбасу

Мирослав Мельник (Київська державна академія декоративно-прикладного мистецтва і дизайну імені Михайла Бойчука). Sots Art Fashion: The Origin and Evolution of Perception

Євгенія Моляр (Мистецька ініціатива ДЕ НЕ ДЕ). Радянське мистецтво та сучасне мистецтво – досвід музейної взаємодії

Секція 12. Соціальні й економічні трансформації пізньорадянського періоду

Модератор і дискусант: *Юрій Каганов* (Запорізький національний університет)

Юлія Кузьменко (Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя). Неформальні практики як маркер латентної «ми»-ідентичності партійно-радянської номенклатури Української РСР (друга половина 1980-х – початок 1990-х рр.)

Олена Остапчук (КУ «Центр професійного розвитку педагогічних працівників» Покровської міської ради).
Маркери символічного в професійному дискурсі
пізньорадянського машинобудівника

Ірина Маховська (Білоруський державний університет).
Perestroika and Economic Crisis in Narratives of Belarusian
Provinces

17:00 – 19:00 Підсумкова дискусія

***До 30-ліття розвалу СРСР. Радянське минуле й
радянська спадщина: підходи до вивчення та
можливості подолання***

Запрошені учасники дискусії: *Ілля Герасімов* (Ab Imperio Quarterly), *Гелінада Грінченко* (Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна), *Оксана Кісь* (Інститут народознавства НАН України), *Сергій Єкельчик* (Університет Вікторії), *Сергій Плохій* (Гарвардський університет).

Учасники конференції / Conference Participants

Олег Бажан – кандидат історичних, доцент, старший науковий співробітник (Інститут історії України НАН України / НаУКМА) – bazhancio@ukr.net

Надія Белякова / Надежда Белякова – кандидат історических наук, старший научный сотрудник (Інститут всеобщей истории РАН / Інститут загальної історії РАН, Москва, Російська Федерація) – beliacovana@gmail.com

Катерина Будз – кандидатка історичних наук (незалежна дослідниця) – katebudz@gmail.com

Марина Вороніна – кандидатка історичних наук, доцентка кафедри всесвітньої історії (Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди) – voroninams@i.ua

Ілля Герасімов / Илья Герасимов/ Ilya Gerasimov – PhD, Executive Editor (Ab Imperio Quarterly) – abimperio.inc@gmail.com

Нані Гогохія – кандидатка історичних наук, доцентка кафедри історії України (Луганський національний університет імені Тараса Шевченка, Старобільськ) – hohokhiia@gmail.com

Оксана Годованська – кандидатка історичних наук, старша наукова співробітниця (Національний університет «Львівська політехніка» / Інститут народознавства НАН України) – hodovanska@gmail.com

Роман Горбик / Roman Horbyk – PhD (Södertörn University, Stockholm, Sweden / Седертернський університет, Стокгольм, Швеція) – roman.horbyk@sh.se

Гелінада Грінченко – докторка історичних наук, професорка кафедри українознавства філософського факультету (Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна) – g.grinchenko@karazin.ua

Ірина Деревчук – аспірантка кафедри новітньої історії України (Львівський національний університет імені Івана Франка) – iraderevcuk@gmail.com

Олена Донець – мистецтвознавиця, молодша наукова співробітниця (Інститут книгознавства Національної бібліотеки імені В. І. Вернадського) – edonec@ukr.net

Діана Думітру / Diana Dumitru – PhD, Associate Professor (Ion Creanga State University of Moldova, Chişinău / Державний університет Молдови імені Йона Крянге) – dumitru@di@gmail.com

Софія Дяк – PhD, директорка Центру міської історії Центрально-Східної Європи (Львів) – s.dyak@lvivcenter.org

Тетяна Євсєєва – кандидатка історичних наук, старша наукова співробітниця (Інститут історії України НАН України) – tetiana_ievseieva@ukr.net

Сергій Єкельчик / Serhy Yekelchuk – PhD, Professor (University of Victoria, Canada / Університет Вікторії, Канада) – serhy@uvic.ca

Валерія Єлагіна / Валерия Елагина – релігєєвед (Научная лаборатория «Социология религии» Православного Свято-Тихоновского гуманитарного университета / Наукова лабораторія «Соціологія релігії» Православного Свято-Тихонівського гуманітарного університету, Москва, Російська Федерація) – valeria.nagibova@gmail.com

Катерина Єремєєва – кандидатка історичних наук (Український державний університет залізничного транспорту, Харків) – eremeevaea@gmail.com

Ольга Іващенко – кандидатка філософських наук, старша наукова співробітниця (Інститут соціології НАН України) – olgivash@gmail.com

Юрій Каганов – доктор історичних наук, проректор з науково-педагогічної роботи (Запорізький національний університет) – znuhist@gmail.com

Анастасія Канівець – старша наукова співробітниця відділу кіно (Музей театрального, музичного та кіномистецтва України / НаУКМА) – ana.pashchenko@gmail.com

Мартін-Олександр Кислий – співробітник Центру польських і європейських студій імені Єжи Гедройця (НаУКМА) – martin.oleksandr@gmail.com

Оксана Кісь – докторка історичних наук, президентка Української асоціації досліджень жіночої історії, старша наукова співробітниця (Інститут народознавства НАН України, Львів) – kis@ucu.edu.ua

Оксана Клименко – кандидатка історичних наук (НаУКМА) – klymenkooksana@ukr.net

Катерина Кобченко – кандидатка історичних наук, наукова співробітниця (Центр українознавства філософського факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка / Проєкт «Примусова праця 1939-1945 – електронна колекція інтерв'ю», Вільний університет Берліна, Німеччина) – katrusiak@gmail.com

Алла Коваленко – кандидатка філологічних наук, доцентка кафедри періодичної преси та медіаредагування (Одеський національний університет імені І. І. Мечникова) – longms@rambler.ru

Оксана Кожем'якіна – кандидатка філософських наук, доцентка кафедри філософських і політичних наук (Черкаський державний технологічний університет) – oksniko@ukr.net

Ольга Коляструк – докторка історичних наук, професорка, завідувачка кафедри історії та культури України (Вінницький державний педагогічний

університет імен Михайла Коцюбинського) – kolvia58@gmail.com

Юлія Кузьменко – кандидатка історичних наук, доцентка кафедри всесвітньої історії та міжнародних відносин (Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя) – kuzmenko_yulia@ukr.net

Ігор Кулик – директор Галузевого державного архіву Українського інституту національної пам'яті – kulykim@gmail.com

Ольга Лабур – кандидатка історичних наук, доцентка кафедри історії (Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського») – dddolga787@gmail.com

Роман Любавський – кандидат історичних наук, доцент, заступник декана з наукової роботи (Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна) – lubavsky@karazin.ua

Антон Лягуша – кандидат історичних наук, доцент кафедри журналістики та мовної комунікації (Національний університет біоресурсів і природокористування України) – antonlyagusha@gmail.com

Ольга Мартинюк – кандидатка історичних наук (Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»; University of Basel, Switzerland / Університет Базеля, Швейцарія) – olha.v.martynyuk@gmail.com

Ірина Маховська / Ірына Махойская – кандидат історических наук, доцент (Белорусский государственный университет / Білоруський державний університет, Мінськ, Білорусь) – i.mahovskaya@gmail.com

Мирослав Мельник – кандидат мистецтвознавства, доцент (Київська державна академія декоративно-

прикладного мистецтва і дизайну імені Михайла Бойчука) – 5445941@ukr.net

Євгенія Моляр – мистецтвознавиця (Мистецька ініціатива ДЕ НЕ ДЕ) – emolyar@gmail.com

Віталій Огієнко – кандидат історичних наук, головний спеціаліст відділу аналізу тоталітарних режимів (Український інститут національної пам'яті) – vitaliy.ogienko@gmail.com

Олена Остапчук – методистка з навчально-виховної роботи (КУ «Центр професійного розвитку педагогічних працівників» Покровської міської ради) – ist.olenaost@gmail.com

Сергій Плохій / Serhii Plokhii – Dr., Professor, Director of the Harvard Ukrainian Research Institute (Harvard University, USA / Гарвардський університет, США) – plokhii@fas.harvard.edu

Метью Полі / Matthew D. Pauly – PhD, Associate Professor (Michigan State University, USA / Університет штату Мічиган, США) – paulym@msu.edu

Ганна Протасова – випускниця аспірантури НаУКМА (University of Victoria, Canada / Університет Вікторії, Канада) – aprotasova@gmail.com

Оксана Пухонська – докторка філологічних наук, доцентка кафедри української мови і літератури (Національний університет «Острозька академія») – oksone4ko@ukr.net

Ірина Раманова / Iryna Ramanava / Iryna Ramanava – PhD, Professor (European Humanities University, Vilnius, Lithuania / Європейський гуманітарний університет, Вільнюс, Литва) – iryna.ramanava@ehu.lt

Євген Рачков – кандидат історичних наук, доцент кафедри історіографії, джерелознавства та археології (Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна) – yevhen.rachkov@gmail.com

Якуб Садовський / Jakub Sadowski – dr hab., professor (Jagiellonian University in Kraków, Poland / Ягеллонський університет в Кракові, Польща) – jakub.sadowski@uj.edu.pl

Ростислав Семків – кандидат філологічних наук, доцент кафедри літературознавства (НаУКМА) – r.semkiv@ukma.edu.ua

Ірина Склокіна – кандидатка історичних наук (Центр міської історії Центрально-Східної Європи, Львів) – i.sklokina@lvivcenter.org

Марина Столяр – докторка філософських наук, професорка, завідувачка кафедри філософії та культурології (Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка) – nbogun@dnet.com.ua

Марта Студенна-Скруква / Marta Studenna-Skrukwa – PhD in History (Adam Mickiewicz University in Poznań, Poland / Університет імені Адама Міцкевича в Познані, Польща) – studnia@amu.edu.pl

Станіслав Туміс / Stanislav Tumis – PhD (Charles University in Prague, Czech Republic / Карлів університет у Празі, Чеська Республіка) – standa.tumis@centrum.cz

Мейгіл Фаулер / Mayhill C. Fowler – PhD, Associate Professor (Stetson University, DeLand, FL, USA / Університет Стетсона, ДеЛанд, США) – mfowler@stetson.edu

Дмитро Чорний – доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри українознавства (Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна) – d.chorny@karazin.ua

Наталя Шліхта – PhD, кандидатка історичних наук, професорка, завідувачка кафедри історії (НаУКМА) – shlikhta@ukma.edu.ua

Світлана Шліпченко – кандидатка філософських наук
(Інститут філософії НАН України) –
svitlana.shlipchenko@gmail.com

Богдан Шумилович – керівник проекту «Міський медіа архів»
(Центр міської історії Центрально-Східної Європи, Львів) – b.shumylovych@lvivcenter.org